

Anna Lindh: Sveriges proeuropæiske stemme på verdensscenen (1957-2003)

Ylva Anna Maria Lindh blev politisk aktiv i en ung alder og var en af de mest indflydelsesrige personer i moderne svensk politik.

Hun blev født i 1957 og studerede jura på Uppsalas Universitet, før hun blev valgt til Riksdagen i 1982. Hendes første post i regeringen kom 12 år senere, hvor hun blev miljøminister. Senere fik hun international anerkendelse som Sveriges åbenhjertige og engagerede udenrigsminister.

Anna Lindh, der var en varm fortaler for Europa, blev kendt i videre kredse under det svenske EU-formandskab i 2001, hvor hendes diplomatiske indsats var med til at afværge en krig i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien. Hun ledede den svenske regerings kampagne for et ja til euroen under folkeafstemningen i 2003, men blev myrdet blot få dage, før vælgerne gik til stemmeurnerne.

De unge år

Ylva Anna Maria Lindh var datter af en kunstner og en lærer og blev født den 19. juni 1957 i Enskede, som er en forstad til Stockholm. Hendes liv i politik begyndte, da hun meldte sig ind i de unge socialdemokrater i en alder af 12 år. Allerede da hun var 13 år, blev hun talsperson for lokalforeningen.

Hun blev ved med at være aktiv i politik i sin tid på universitetet i Uppsala, hvor hun studerede jura. Efter eksamen arbejdede Anna et halv år i en byret, og derefter blev hun for første gang valgt ind i Riksdagen for socialdemokraterne i 1982. Hun blev den første kvindelige formand for de unge socialdemokrater i 1984.

Efter at have været rådmand for kultur i Stockholms byråd fra 1991 til 1994, blev hun udnævnt til miljøminister. Det var i denne ministerpost, at hun begyndte at blive kendt – både i svensk politik og på verdensscenen. Hun var aldrig bange for at tage kampen op, heller ikke med flere multinationale virksomheder, der fik læst og påskrevet på grund af deres behandling af miljøet.

I storpolitik

Anna Lindh var på vej op i svensk politik, og i 1998 blev hun udenrigsminister i Göran Perssons regering. Medierne kaldte hende "Perssons kronprinsesse", fordi de mente, at den svenske statsminister var ved at oplære hende til efterfølger som partileder og senere regeringschef.

Anna Lindh havde ry for at tale lige ud af posen, og hun var ikke bleg for åbent at kritisere andre lande – også nogle af Sveriges allierede – især når det gjaldt menneskerettigheder. I Moskva fordømte hun Ruslands handlinger i Tjetjenien. Hun gav sin uforbeholdne støtte til en tostatsløsning i Mellemøsten og var en voldsom modstander af den daværende israelske premierminister Ariel Sharons politik over for palæstinenserne.

Engang beskrev hun præsident George W. Bush som en "ensom cowboy", fordi han gik i krig med Irak. Hun var mod krigen, fordi den ikke havde fået opbakning fra FN. Under et besøg i

Washington var hun også yderst kritisk over for USA's behandlingen af fangerne i Guantanamolejren.

“Man kan dræbe et menneske, men tanker kan man ikke slå ihjel”

Fra Anna Lindhs tale ved Olof Palmes begravelse, 15. marts 1986

Kampagne for euroen

Spørgsmålet om Europa var en stærk drivkraft i Anna Lindhs politiske arbejde. Hun spillede en vigtig rolle i udviklingen af Sveriges deltagelse i EU, da hun ledede møder blandt udenrigsministrene under det svenske EU-formandskab i 2001. Samme år truede en konflikt med at bryde ud i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (nu Nordmakedonien). Som EU's cheffudsending gjorde Anna Lindh et afgørende stykke arbejde for at samle trådene i EU's ofte uensartede udenrigspolitik, så der blev skabt en harmoniseret indsats, der var med til at undgå krig.

Gennem hele sin karriere var Anna Lindh en varm fortaler for Europa, selv om hun arbejdede i et land, der til tider har været skeptisk over for EU. Hun førte an i kampagnen før Sveriges folkeafstemning om indførelse af euroen i september 2003.

Anna Lindh arbejdede næsten på fuld tid med kampagnen, holdt engagerede taler og overtalte endda sine udenrigsministerkolleger fra Grækenland og Tyskland, Georgios Papandreou og Joschka Fischer, til at komme til Sverige, så de kunne give deres bidrag til kampagnen for euroen.

Tragisk død

Hendes liv fik en tragisk afslutning. Den 10. september 2003 blev hun overfaldet af en knivbevæbnet mand, mens hun var på indkøb i et varehus midt i Stockholm. Det var dagen, før hun skulle deltage i en tv-transmitteret debat om folkeafstemningen og tre dage, før afstemningen fandt sted. Dagen efter døde hun.

Resultatet blev, at svenskerne afviste euroen med 55,9 % stemmerne mod at indføre den fælles valuta og 42,0 % for.

Anna Lindhs arv lever videre gennem de initiativer og programmer, der er startet til ære for hende. Der er bl.a. tale om Anna Lindh Euro-Mediterranean Foundation for the Dialogue Between Cultures, et netværk af civilsamfundsorganisationer, der arbejder for at fremme den interkulturelle dialog i Middelhavsområdet. Anna Lindhprisen uddeles hvert år til en person eller organisation, der har “modet til at kæmpe mod ligegyldighed, fordomme, undertrykkelse og uretfærdighed for at fremme et godt liv for alle mennesker i et miljø præget af respekt for menneskerettighederne”. Blandt de tidligere prismodtagere er den amerikanske politiker og diplomat Madeleine Albright og Eren Keskin, den tyrkiske menneskerettighedsadvokat, der arbejder med LGBT+-sager samt kvinders og flygtninges rettigheder.